

Anestesi

Förberedelse inför anestesi

En patients sjukdomar kan göra att återhämtningen framskrider långsammare än normalt och att patienten inte kan åka hem på operationsdagen. Särskilt hjärtsjukdomar, sjukdomar i andningsvägarna, samt njur- och ämnesomsättningssjukdomar som till exempel diabetes kan, om behandling av dem inte är i balans, orsaka problem under anestesi. När en patient kommer för en operation bör sjukdomen därför vara så väl i balans som möjligt med hjälp av läkemedel.

En patient bör berätta om kända **allergier till exempel mot läkemedel eller födoämnen**, så att man kan välja de anestesimedel som är trygga för hen. **Rökning** har en inverkan på andningen och andningsvägarna. Redan rökfrihet från och med kvällen före operationen förbättrar kroppens syreupptagningsförmåga. Rökning har också en negativ inverkan på sårhäkning. Därför lönar det sig att sluta röka i god tid före en operation. **Övervikt** ökar problemen med andning och andningsvägarna. Övervikt kan göra ett ingrepp tekniskt svårare. **Alkohol och droger** passar inte ihop med anestesimedel. Ett ingrepp kan inte utföras om en patient är påverkad av dessa ämnen. Det kan förekomma **ärftliga sjukdomar** i släkten som gör att patienten reagerar på ett avvikande sätt på anestesimedel. Patienten bör berätta om dessa så tidigt som möjligt så att de kan beaktas när en operation planeras.

Alternativen i fråga om anestesi

Allmän anestesi

Vid sövning blir patienten fullständigt medvetslös och slipper känna smärta. Anestesimedel ges intravenöst eller via inandningen. För att se till att andningsvägarna hålls öppna används en andningstub som läggs in efter att patienten somnat. Andningen sköts med hjälp av en respirator. Sövning används när ett ingrepp görs i överkroppen eller i huvudet, till exempel vid bukoperationer och operation av halsmandlarna, men kan också användas vid alla andra operationer.

Vanligtvis förekommer inga problem vid sövning. Efteråt kan det dock förekomma halsont och ibland också illamående. Andningstuben kan ge upphov till små slemhinneskador i andningsvägarna. Allergiska reaktioner är ovanliga.

Bedövning

Vid bedövning bedövas nerverna i ingreppsområdet, så att patienten slipper känna smärta. Under ett ingrepp kan patienten vara vaken eller sova. Omfattande bedövningar är **ryggbedövningar** (spinal- och epiduralbedövning) och **bedövning av armnervknippet** (plexusbedövning).

Ryggbedövning lämpar sig bra för operationer i benen och bäckenområdet. Fördelen med bedövningen kan vara smärthantering förknippad med operationstypen. Efter en ryggbedövning kan patienter ibland ha klåda eller urineringsproblem. Senare kan det förekomma huvudvärk som känns särskilt i upprätt ställning men som försvinner eller lindras i liggande ställning. Huvudvärken går vanligtvis över inom några dagar, men kontakta dagkirurgiska avdelningen om du har smärta längre än så. Ibland kan det också förekomma strålände eller lokal ryggsmärta. En infektion i injektionsstället är en ovanliga men möjlig företeelse. Allergiska reaktioner mot bedövningsmedel är mycket ovanliga. Bedövningar kan vara tekniskt utmanande

och lyckas inte alltid fullständigt. Då kan de kompletteras med en tilläggsbedövning lokalt eller genom sövning.

En plexusbedövning bedövar hela armen, bedövningen varar länge, till och med ett halvt dygn.

Intravenös lokalanestesi

Intravenös lokalanestesi används oftast vid små handingrepp. Bedövningen kan begränsas till önskat område genom att man använder ett tryckförband.

Lokalbedövning

Om ett ingrepp sker i ett relativt litet område, kan man välja att ge lokalbedövning endast i det vävnadsområde där ingreppet görs. Ofta använder man sig dessutom av någon smärtstillande eller avslappnande medicinering. Om man endast använder bedövning, är det inte nödvändigt för patienten att ha ledsagare när hen åker hem.